

Nr 105

Av herr **Hallén m. fl.**, om investeringsanslag till nybyggnaden för Musikaliska akademien med musikhögskolan, m. m.

Musikaliska akademiens och musikhögskolans nybyggnadsfråga har sedan decennier varit brännande. På därom av byggnadsstyrelsen gjord framställning uppdrog Kungl. Maj:t den 7 februari 1947 åt styrelsen att anordna en allmän pristävling rörande förslag till nybyggnad för Musikaliska akademien, musikhögskolan och musikhistoriska museet åt ett staten tillhörigt, inom kvarteren Artilleristen och Fyrverkaren i Stockholm beläget område utmed Valhallavägen och Lidingövägen öster om Stadion.

Totalkostnaderna för det med första pris belönade förslaget beräknades av byggnadsstyrelsen på grundval av prisläget den 1 juli 1952 till 8 500 000 kronor, varav 3 600 000 kronor belöpte på lokaler för musikhögskolans undervisning, 2 000 000 kronor på centralbyggnad, omfattande entré och en stor orgelsal, samt 2 900 000 kronor på akademiens bibliotek och musikhistoriska museet. För budgetåret 1953/54 äskade byggnadsstyrelsen i skrivelse den 7 november 1952 ett anslag på 1 500 000 kronor till påbörjande av byggnadsföretaget. I skrivelsen diskuterar styrelsen möjligheterna att genomföra byggnadsföretaget i etapper och framhåller önskvärdheten av att början göres med musikhögskolans undervisningslokaler.

På förslag av statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet beviljades för budgetåret 1953/54 900 000 kronor för igångsättande av den första etappen och för budgetåret 1954/55 2 400 000 kronor för fortsatta arbeten med denna första etapp, vilken sålunda avser undervisningslokaler för musikhögskolan.

För budgetåret 1955/56 hemställde byggnadsstyrelsen om anvisande av ett investeringsanslag av 2 300 000 kronor, varav 300 000 kronor för slutförande av första etappen och 2 000 000 kronor för utförande av andra etappen, omfattande en centralbyggnad som skall inrymma huvudentré och en stor orgelsal.

Departementschefen tillstyrkte anvisning av 300 000 kronor till slutförande av den första etappen men ansåg sig med hänsyn till nödvändigheten av att iakttaga restriktivitet i fråga om investeringsverksamheten icke böra tillstyrka byggnadsstyrelsens hemställan om 2 000 000 kronor till utförande av den andra etappen.

I likalydande motioner till 1955 års riksdag — I: 68 av herr Sandler m. fl. och II: 303 av herr Hallén m. fl., i vilka olägenheterna med uppehåll mellan etapperna påpekades — hemställdes att riksdagen måtte besluta att i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag anvisa ett investeringsanslag av

2 000 000 kronor för utförande av den andra etappen i nybyggnad för Musikaliska akademien med musikhögskolan.

Statsutskottet anför i utlåtande nr 58/1955 i anledning av dess motioner bl. a. följande:

Utskottet hyser full förståelse för vad i motionerna anförts, därom, att byggnadskomplexets utförande i etapper medför olägenheter beträffande såväl undervisning och biblioteksverksamheten som administrationen och att det för den skull är angeläget, att övergångstiden mellan första etappens färdigställande och hela byggnadsföretagets fullbordande blir så kort som möjligt. Det vore från dessa synpunkter otvivelaktigt lämpligt, att arbetet med andra etappen kunde igångsättas i omedelbar anslutning till första etappens slutförande. Utskottet har likväl icke funnit sig böra för ifrågakvarande ändamål förorda en utökning av investeringen för nästa budgetår eller en omfördelning av densamma. Utskottet anser sig således icke böra tillstyrka bifall till motionerna i denna del utan biträder i förevarande avseende Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t snarast möjligt till förnyad prövning upptager frågan om erforderlig kapitalinvestering för fortsattande av ifrågakvarande byggnadsföretag med andra och tredje etapperna.

Riksdagen beslöt i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Nybyggnaden har nu fortskridit så långt, att första etappen beräknas bli färdig att tagas i bruk vid slutet av sommaren 1956.

I skrivelse den 31 augusti 1955 framlade byggnadsstyrelsen efter samråd med Musikaliska akademiens styrelse förslag rörande viss ändring av etappindelningen, innebärande att den andra etappen skulle utökas till att jämte centralbyggnad med entré och orgelsal omfatta även administrationsbyggnaden. Därigenom skulle olägenheten med splittringen av akademiens lokaler under byggnadstiden på två fastigheter belägna på betydande avstånd från varandra bli mindre kännbar. Sammanlagda kostnaderna för den andra etappen i dess utökade omfattning beräknas av byggnadsstyrelsen till 2 925 000 kronor. Då utförandet av den andra etappen beräknades kräva en tid av mer än ett år, äskade styrelsen för budgetåret 1956/57 ett investeringsanslag av 1 925 000 kronor, motsvarande ca två tredjedelar av den angivna totalkostnaden.

I sitt yttrande till innevarande års statsverksproposition har statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet icke ansett sig ha möjlighet att tillstyrka att medel anvisas till påbörjande av andra etappen av nybyggnaden för Musikaliska akademien och musikhögskolan.

Ett avslag på byggnadsstyrelsens framställning skulle innebära, att utförandet av andra och tredje etapperna fördröjdes minst två år i jämförelse med vad som ursprungligen avsetts.

Redan i yttrande den 24 november 1952 över byggnadsstyrelsens skrivelse den 7 november samma år framhöll Musikaliska akademiens styrelse olägenheterna med utförandet i etapper av en byggnad för här avsedda ändamål. Icke minst med tanke på bibliotekets högst otillfredsställande lokala förhållanden betonade styrelsen, att därest ett utförande i etapper av statsfinansiella skäl skulle visa sig nödvändigt, de skilda byggnadsetapper-

na måste följa omedelbart på varandra, så att ny biblioteksbyggnad med det snaraste bleve uppförd. Beträffande undervisningen yttrade styrelsen bl. a.:

Styrelsen vill i detta sammanhang erinra om de betydande svårigheter för undervisningen, vilka komma att göra sig gällande på grund av att biblioteket, som nu dagligen utnyttjas av lärare och elever, under en övergångstid kommer på stort avstånd från musikhögskolan.

De här påtalade svårigheterna visar sig särskilt för sådana ämnen som pedagogik, metodik, formlära, musikhistoria, liturgik, orkester- och ensemblespelning samt körsång och kördirigering. Effektiviteten av undervisningen i dessa ämnen är i hög grad beroende av möjligheten att snabbt anlita akademiens bibliotek, som tillika är fack- och skolbibliotek för musikhögskolan. Notmaterial, grammofonskivor och annan undervisningsmateriel behöver ofta omedelbart ställas till förfogande. Under nuvarande förhållanden, med biblioteket och undervisningslokaler i samma byggnad, möter detta inga svårigheter. Efter musikhögskolans inflyttning i den snart färdigställda etappen måste en väsentlig försämring i här berörda hänseenden uppenbarligen inträda. Dessutom uppstår betydande kostnader för de omfattande transporter av undervisningsmateriel, som blir nödvändiga, så länge biblioteket ligger kvar på sin nuvarande plats.

Även undervisningen blir under en övergångstid splittrad på två håll, emedan orgelsalen i den nuvarande akademibyggnaden måste användas i avvaktan på färdigställande av den nya orgelsalen, som ingår i nybyggnadens andra etapp, och även en del annan undervisning, särskilt föreläsningar, måste vara kvar i de nu av högskolan disponerade lokalerna. Särskilt för musikhögskolans elever men även för dess lärare blir följderna av att undervisningen förläggs till två olika relativt långt ifrån varandra belägna platser synnerligen stora, i all synnerhet som musikhögskolan på grund av undervisningens speciella natur och individuella karaktär icke kan ha en sådan arbetsordning som exempelvis folkskoleseminarier med inrutade lektionstider och mellanliggande raster.

Ett uppehåll i byggnadsverksamheten efter första etappens fullbordande medför alldeles speciella svårigheter även för akademiens sekretariat och musikhögskolans ledning. Högskolans kansli måste under alla förhållanden flytta till de nya lokalerna samtidigt med att huvuddelen av undervisningen förläggs dit. Detta kansli och akademiens sekretariat utnyttjar emellertid i stor utsträckning samma personal, och mellan de båda organen äger ett dagligt samarbete rum. Ursprungligen förutsattes, att akademiens sekretariat skulle kvarstanna i sina nuvarande lokaler under det ofrånkomliga provisoriet. Vid ett närmare övervägande har det dock visat sig, att även sekretariatet måste flyttas samtidigt med högskolans kansli. Detta innebär, att en icke oväsentlig del av för undervisningen avsedda utrymmen i nybyggnaden måste tagas i anspråk för administrativa ändamål, vilket, så länge provisoriet varar, reducerar vinsten med de nya lokalerna.

Om det ofrånkomliga provisoriet utsträcker över en längre period för-

värras situationen ännu mer. Detta gäller särskilt biblioteket och dess möjligheter att på ett tillfredsställande sätt betjäna musikhögskolan. Enligt de uppgjorda planerna skall biblioteket vid högskolans förestående avflyttning till den nya byggnaden få sitt mest trängande lokalbehov tillfredsställt med hjälp av provisoriska anordningar, som skall vidtagas i en del av de nuvarande undervisningslokalerna. Dröjer det länge, innan den nya biblioteksbyggnaden blir färdig att tagas i bruk, d. v. s. innan den tredje etappen blir uppförd, måste mera permanenta anordningar vidtagas, varjämte en betydande utökning av bibliotekspersonalen blir ofrånkomlig. Dessutom torde det bli nödvändigt att i viss utsträckning anskaffa dubblettexemplar av gram-mofonskivor, noter och litteratur samt att inom musikhögskolans nya lokaler inrätta en underavdelning av biblioteket, vilket icke kan ske annat än på bekostnad av för undervisningen avsedda utrymmen.

Av det relaterade framgår, att ett långvarigt provisorium dels gör det omöjligt att som avsetts utnyttja den första etappen uteslutande för undervisningsändamål, dels medför avsevärda extra kostnader. Härtill kommer, att varje uppehåll mellan etapperna medför en ökning av byggnadskostnaderna, vilken kan uppskattas till ca 15 % av de för varje etapp beräknade totalkostnaderna.

För att icke onödigtvis förlänga det redan ofrånkomliga uppehållet mellan färdigställandet av första och andra etapperna bör åtminstone de i andra etappen ingående rivnings-, sprängnings- och schaktningsarbetena utföras under budgetåret 1956/57. Kostnaderna härför samt för erforderligt planeringsarbete torde belöpa sig till 500 000 kronor.

Med utförandet av andra etappen är frågan om anskaffande av orgel till den stora orgelsalen intimt förbunden. Orgeln i fråga har beräknats draga en kostnad av 170 000 kronor.

Musikaliska akademien hemställde i sina anslagsäskanden för budgetåret 1955/56 under rubriken »Inköp av möbler och inventarier till musikhögskolans nybyggnad» om anvisande av ett reservationsanslag av 732 000 kronor, varav 170 000 kronor belöpte på nyssnämnda orgel. Då departementschefen icke tillstyrkte medelsanvisning till utförande av andra etappen, medräknade han icke heller något anslag för anskaffande av denna orgel.

Då Musikaliska akademien emellertid i sina anslagsäskanden för budgetåret 1955/56 framhållit, att en orgel av här avsedd storlek måste beställas minst två år före den tid då instrumentet skall stå färdigt att tagas i bruk och att enligt gällande praxis en tredjedel av totallikviden skall erläggas vid beställningen, påpekades i motionerna I: 68 och II: 303 år 1955 att, även om utförandet av andra etappen skulle uppskjutas till budgetåret 1956/57, beställningen av orgeln måste göras senast vid ingången av budgetåret 1955/56 och en tredjedel av totalkostnaden för instrumentet erläggas till vederbörande firma vid samma tidpunkt. Med anledning härav hemställde motionärerna, att det av departementschefen för budgetåret 1955/56 föreslagna anslaget av 300 000 kronor till Musikaliska akademien med mu-

sikhögskolan för inredning och utrustning av nya lokaler måtte höjas med 60 000 kronor för att möjliggöra orgelbeställningen.

I utlåtande nr 58/1955 i anledning av motionerna rörande medelsanvisning till instrument i den stora orgelsalen ansåg sig statsutskottet i enlighet med sitt ställningstagande i övrigt icke böra biträda motionärernas yrkande.

Riksdagen beslöt även här i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 har Musikaliska akademien under rubriken »Inredning och utrustning av nya lokaler» hemställt om anvisande av ett sammanlagt belopp av 280 000 kronor, varav 60 000 kronor för beställning av orgel till den stora orgelsalen. Då statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet i sitt yttrande till årets statsverksproposition icke tillstyrkt det av byggnadsstyrelsen äskade investeringsanslaget till andra etappen, har han icke heller i sitt förslag till medelsanvisning till Musikaliska akademien med musikhögskolan upptagit något anslag till ifrågavarande orgel.

Därest anslag beviljas för igångsättande av andra etappen under budgetåret 1956/57, bör även ett anslag å 60 000 kronor ställas till förfogande för att möjliggöra beställning av den i denna etapp ingående stora orgeln, så att dess färdigställande icke försenas.

Med stöd av vad här anförts hemställer vi,

1) att riksdagen måtte besluta att anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor för utförande av rivnings-, sprängnings- och schaktningsarbeten samt därmed sammanhängande planeringsarbeten för andra etappen i nybyggnad för Musikaliska akademien med musikhögskolan,

2) att det av statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet för budgetåret 1956/57 föreslagna anslaget av 220 000 kronor till Musikaliska akademien med musikhögskolan för inredning och utrustning av nya lokaler höjes med 60 000 kronor till 280 000 kronor för ovan angivna ändamål.

Stockholm den 23 januari 1956

Harald Hallén

Elis Håstad

Gunnar Ericsson

Margit Vinge

i Näs